

Sibila Petlevski: Noćni trening, Fraktura, Zaprešić 2006.

Onima koji nakon Kampuschice i Fritzla vjeruju da u toj Austriji stvarno čuči nešto jezivo, valja (ponovno) pročitati roman Sibile Petlevski *Noćni trening*. *Strašno* ovdje, naime, ne jeca zakračunato u podrumu, nego somnambulno izvire iz naizgled zdrava tijela. Sveprisutna, latentna tumorska bol, koja ne boli, ali od koje se umire, provodni je motiv heterogenog slijeda priča koje u roman povezuje pripovjedački glas prelomljen u brojnim situacijama, povezan u različitim odnosima sa znancima, prijateljima, supu/atnicima i partnerima.

Prva priča ili poglavlje, *Dani šutljivim šumama* («Findus in silvis sientibus») svojevrsna je *čarobna gora* ovog romana, austrijska Villa Rothstein, u kojoj se okupljaju ljudi različitih životnih priča i, da tako kažem, šarolikih anamneza. Kao i u sljedećim poglavljima vrijeme je svakodnevice protkano prošlim vremenima pa se kontinuiranost pripovjedne linije često prekida, ali ne digresijama, analepsama, prolepsama ili inim, već je ono samo po sebi rascjepkano prisutnošću prošlosti: «Suvišno je zamišljati čudovišta. Suvišno ih je tražiti: ona su među nama. Eksperimenti i dalje traju. Holokaust se nastavlja.» (55). Kao i kod Magrisova Salvatorea Čipika, i ovdje je riječ o svojevrsnom sjećanju na fizičke patnje, a ne o direktnom osjećanju bola. Dalje, riječ je tu i o svjetskoj boli, svojevrsnom *Weltschmerz*-u, koji želi popraviti svijet i koji je u usporedbi s fizičkim nasiljem razorniji i pogubniji jer je pritajeniji i sveprisutan: «Moja bolest dolazi u valovima. Prvo se ne osjeća ništa, zatim dolazi jedan snažan nalet simptoma, onda prestane. To je prostor nade. Drugi udarni val neizostavno nadire. Živim u međuprostoru. Osjećam mučninu bez povraćanja. Mogla bi to biti i puka reakcija na život: krvavo pražnjenje. Ozračena sam: doslovno i u prenesenom smislu, kao sveta Ivana zrakom nebeskom.» (41) Od nekadašnjih zločina preostaje možda tek «eksperiment na stroju, a ne na ljudskom tijelu» (38), mada je i to upitno jer sjećanje, gledanje oči u oči s prošlosti i, štoviše, spoznaja da su uzroci genocida, holokausta, eksperimenata na ljudskom tijelu i sl. još uvijek prisutni i da samo čekaju svoje ponovljeno lansiranje (*Levitacija Leonstein*), metastazira po tijelu kao neka «tropska trulež duha» (185).

Kažnjenička je kolonija doduše prošlost, ali ona opstaje kao trag, kao sublimni spomen na bol, i tim je opasnija jer ne zadire direktno, nego se uvlači i razdire iznutra, kao neprimijećena i nezaustavljiva metastaza. Zato pripovjedni glas kaže: «Raspadam se. Komadi plove kao lopoči. Rascvjetani strah još se drži peteljke i ne ide ni dalje ni dublje od vodenog korijena. Ne osjećam bol. Umrijet ću od toga što ne osjećam.» (20); «Naše bolesti imaju

različita imena i ja ću, Sestro, po svoj prilici umrijeti od onoga što me ne boli» (40); «Imam osjećaj da se raspadam. [...] Kao da se pretvaram u kašu.» (193).

Ako je sadašnjost vrijeme potrage za potisnutom prošlosti, onda je tijelo medij za prizivanje duhova, čak je i ono samo neka sablasna tvorevina koja pod utjecajem bolesti amorfno mijenja svoje oblike. Tijelo je semipermeabilna opna na kojoj se manifestiraju unutarnje, duševne boli, i križaju se s vanjskim bolovima, s očiglednim pojavnostima. Ono je neprestance na granici opstanka, prisutno, ali korak od raspadanja, cjelovito, ali podložno rezanju, svojevrsnom feminocidu, «s pola pluća, pola maternice, jednom sisom, četvrt žlijezde» (55).

I sâm jezični medij nastoji otkriti potisnuto, zabranjeno, odlučno zaboravljeno. Pripovjedačičina Sestra – sestra po izboru, sestra po duhu i pepelu, jedan od brojnih dvojnika u romanu – želi «govoriti o svemu o čemu ljudi obično ne govore, ali i o običnim stvarima, onim banalnostima u kojima se, barem se tako kaže, nalazi utjeha. Lijepo i ružno, okrutno i nježno više nisu odvojeni stavovi, izmjenjuju se brzo, kao slike koje ne povezuje ništa drugo nego činjenica da su bile tu i da su već prošle.» (40).

Stoga, mada je očito da je tijelo osjećajem tjeskobe višeput nadjačano i poništeno pa ono i nije ništa doli «praznina punjena mesom» (110), «prazna ambalaža» (24), medij za prokuljavanje zaboravljenih sadržaja, neuredna prisutnost koja šuti, prostorom oko koje vlada «grobna tišina» (69), ono je ujedno i živ glas koji zagovara interes o zapuštenim stvarima, o duhovima, o zaboravljenim alkemičarima, egzilantima, gejevima, glas koji u nevažnim svjetovima traži oslobođenje, neopterećenu levitaciju. Možda je upravo ta svesrdna potraga ona «opća, kolektivna bolest» (190) koja je lajtmotiv *Noćnog treninga*, «bolest koja udružuje sve naše sitne boljetice i strašne boleštine, nadilazi vremenske međe, u sebi sabire sve uzdahe iz urušenih baraka u kojima su stanovali gubavci i nesmiljeno spaja sve moguće razlike u osjetu koje smo ikada oćutjeli i koje ćemo imati prilike osjetiti na raskrižju svojih zasebnih tijela i pojedinačnih duša.» (190–191).

Priče *Noćnog treninga* ispričovijedane su smirenim, tečnim, ali ćutilnim i duboko potresnim tonom. Poglavlja se mogu ćitati i kao zasebne priće, koje su pak varijacijama motiva smrti, raspadanja, bola i boli, dvojništva, ali i idealizma, odlučne potrage za spasenjem svijeta, spletene u ritmićnu, plodnu cjelinu koja omogućuje ponovljena ćitanja i široku paletu interpretacija.